

Cinc lliçons de Joan Coromines

DAVID PAGÈS I CASSÚ

El propassat 21 de març es va commemorar el centenari del naixement de l'eminent lingüista Joan Coromines i Vigneaux, personatge de primera magnitud en el món de la filologia i en la història de Catalunya del segle XX. De les moltes lliçons donades al llarg dels seus noranta-un anys d'existència, en volem destacar cinc: — La primera: que el temps no sols és dominable sinó que també és vencible; i que una de les poques maneres de fer-ho és a través de la capacitat de conjuminar treball i perseverança, il·lusió i coratge, tenacitat i sentit del deure per tal d'aconseguir objectius alts, nobles i ambiciosos. Coromines en va resultar victoriós, del seu combat particular amb les hores i els dies, perquè va poder deixar enllestides les dues obres que de molt jove havia volgut dur a terme: el *Diccionari etimològic i complementari de la llengua catalana* i l'*Onomasticon Cataloniae*.

— La segona: que per a tota gran realització, sigui la que sigui, sempre cal tenir un nord, un mòbil, un motor, i el seu era la passió per a la llengua i per a la pàtria catalanes, per a les quals mai no va estalviar esforços ni dedicació. Aquesta causa li va permetre d'obrir-se al món, a les cultures i llengües més diverses i, alhora, realitzar un monument lingüístic d'unes dimensions absolutament increïbles.

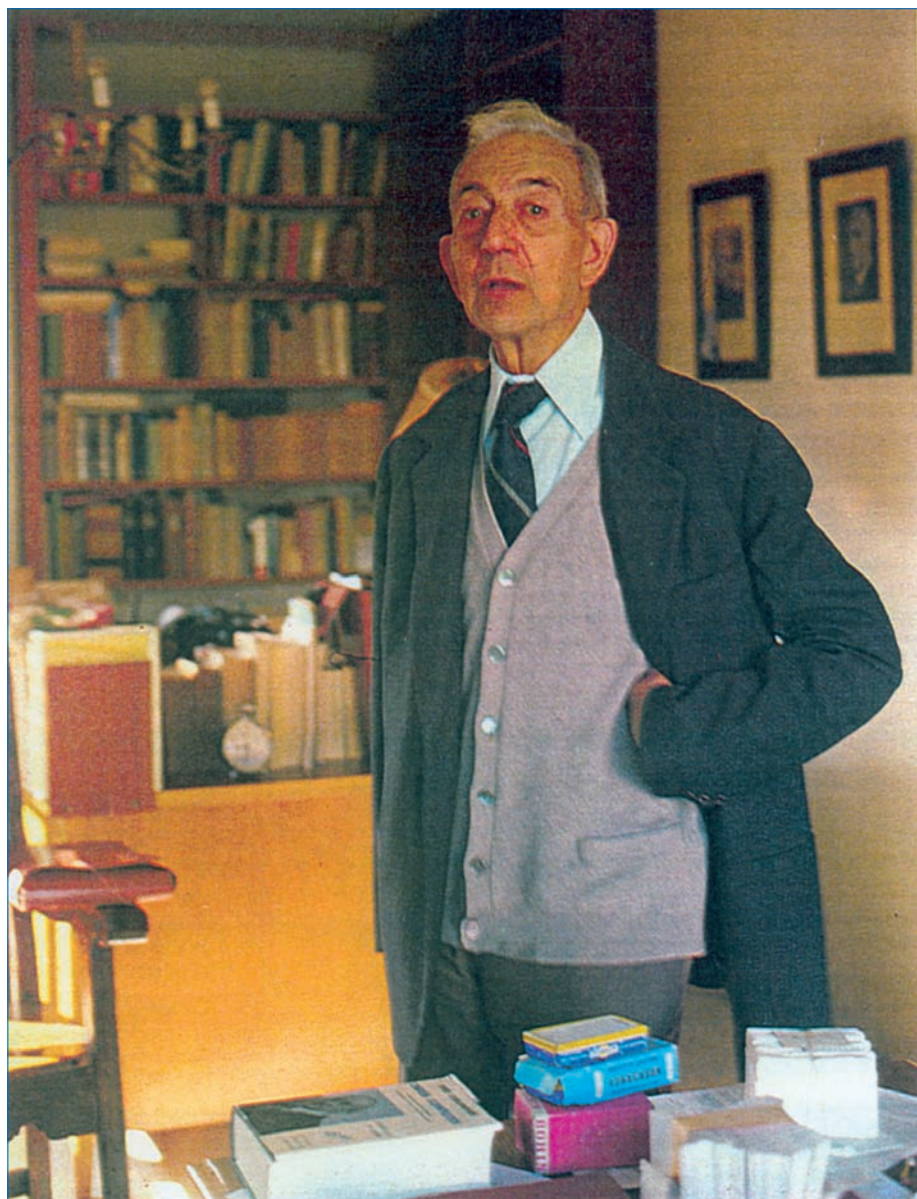
— La tercera: que hem de confiar més en nosaltres mateixos, que cal que prenguem més consciència de tot el que la nostra cultura té i produeix, que és molt, que hem de creure més en el que fem... La seva obra n'és una prova fefaent, ja que, si avui el català té un reconeixement important en els cercles culturals del món, en bona part és gràcies al tresor impagable que representa el seu llegat.

— La quarta: el valor de la feina ben feta. Ell, per edat i formació, pertanyia a la generació dels noucentistes, aquells intel·lectuals i escriptors que van fer de l'obra ben feta una exigència. En aquest sentit, l'obra i el pres-

tigi de Coromines són tot un model, tot un exemple, com ho són també la seva honradesa i la seva humanitat.

— La cinquena i última lliçó que volem esmentar en aquest escrit és que Coromines va fer molt perquè tots plegats ens adonéssim que els diccionaris són ciutats —grans ciutats— curulles de vida, gràcies als seus habitants, els mots, i que un poble només pot existir si no perd —i conrea!— les seves paraules, ja que «la llengua és l'expressió de la seva ànima».

Joan Coromines és un exemple senyaler que els països petits també són capaços d'infantar personatges grans. El centenari del seu naixement ha de servir, entre moltes altres coses, per a tenir ben presents les seves lliçons (que no han perdut gens de vigència), per a acostar-nos a la seva obra, per a assaborir la seva prosa —amena, plàstica, ben construïda, farcida d'anècdotes i de records personals— i per a expressar-li el nostre agraïment més profund. ♦

Joan Coromines en la seva època de maduresa en el seu despatx de Pineda de Mar, on va redactar les seves grans obres catalanes.